Balogh István

Ballada öregapámról

Szent Ferenc napsugár kertjéből
citrom zuttyan asztalunkra megjött hozzánk
Döme nagyapánk kevélyen pödrött bajszával
meggyfaszipkájával fejét sem láthatom
eregeti füstöt térdére ültet ki gondolta volna
rólad kicsi Pistám világra jöhetsz egyszer
anyád sem volt még pajkos gondolatunk
öreganyád pedig szépen simult boglya
tövéből indultak maradékaim friss széna
illata Istent is hazacsalja csak engem nem
hívhatott vissza azonnal Szerbia hegyei
között találtam gránátrobbanásokban igaz szerencsémet
Albániában pillantottam meg először a tengert s láttam
apró lovon menekülni szerbek királyát mifelénk
ilyen lovakat nem nyergelünk nekem soha
életemben lóra még nem tellett Galíciában
az oroszok kilőttek alólam négy csuda szép pejkót
baka létemre lovagoltam tábornoki levelekkel
jó lett volna ha egy megmarad nekünk biztosan
összefuvaroztam volna vele egy-két hold földet
jobban éltünk volna de robbant cudarul
körülöttem a világ meg énekelni kezdett
Doberdó is ám nagyon fals volt az a kórus
tépett ezredünk szervezetten tért meg
Budapestre nem öntötték ki a vizet vezetőink
vödörből pedig mentem volna már Zentára
öreganyádhoz meg Újfaluba utolsó gyermekünk
1914 szeptemberében született fiú én meg még
nem is láttam ez idáig sok szabadságomból egy nap sem lett
követelőztem de puskavesszővel kaptam seggemre
elhallgattam igaza volt őrmester úr Sónak baka
nem kutya magyar király megbecsült katonája
ne ugasson kap napjában egyszer főttet néha
elhordott ingek hátából hasított kapcát elég neki

ketten azért megszöktek egyiket elfogták főbe is
lőtték csonkolt ezredünk előtt kaszárnya
végében klozet falánál sírt az elmúlás előtt derék
Jani jó három évet húzott le velünk négyszer sebesült
érem soha nem jutott halállal komázott
nem látta maradékait kisebbnek nyilván nem ő
az apja talán mégis hiszen Isten csodára képes
14 hónapra is születhet gyerek nem kurva az asszonyom
egy Jani asszonya nem léphet félre az a kisded
Jézusra hasonlít meg énrám dalolt a halál
pillanatában késve érkezett kivégző osztag
bajszos katonái klozet cserepeit zörgették őrmester úr
Kuharszky lőtte fültövön kegyelemből elsőnek
ő harapott fűbe Tisza menti fronton románok ellen
szíven hátulról tőlünk ajándék rohadék sarzsinak
öreganyád még tizennyolcban fölutazott Pestre
nagy nehezen kaptam egyetlen éjszakára kimenőt
asszony mégis asszony tündére minden lélegzésünknek
sok-sok év után tán évezred is eltelt csatákban
találkoztunk végre újra szerethettem és gyürködhettem
elnyűhetetlen testét ketten mehettek vissza Zentára
második lányom és feleségem én nem tudtam csodáról
Istenünk és Jézusunk pompás kegyelmességéről
Tiszánál futóárokban hittük Magyar Királyságot védjük
durranással bekövetkezett nagy futás pesti gyerekek
lába alatt porzott az élni akarás aztán valami
népbiztos dühös parancsára főbe lőttek hat embert
nyolcat ítéltek gyávaság miatt halálra pestiek
szaladtak mi maradtunk kettőt közülünk is vettek
egyikük a Sück ígérte nekem Flóri bácsi
én megtanítom írni-olvasni eltűnt a Sück talán
Ceglédre mintha mondta volna oda való
én Cegléden nem is jártam elkerültem végül
megszöktünk hárman hogy megtudtuk nincs már haza
vége a Magyar Királyságnak akkor mit keresünk itt
ketten érkeztünk meg Zentára Csendes Jóskát valami
tűzvonalon agyonlőtték a szerbek Zentán megsúgták
Horgos fölött már határ van értem gyorsan kijött a szerb
zsandár bevittek kiverték két fogamat föllocsoltak
kérdeztek ráztam fejem vért köhögtem föl

pirosat pisáltam aztán kommunistává akartak tenni
én megmondtam Nagy Háború öt évszámát Szerbiáért
elvertek cefetül nem akartam Cer-hegységbe menni
szuronyoddal szerb hőst megsebeztél-e
nem tudom mi lett velük de megszurkáltam
néhányat no ezért kaptam hatalmas verést
négy napig magam alá szartam-hugyoztam
nem tudtam mi a bűnöm ha én nem szúrok akkor
ő döf le engem sturm csak ilyen előbb pálinkát vagy rumot
egyetlen hajtókára veszettként ordítasz nem is láthatod
részeg vakon ellenedet csak bökdösöl ha akad
húsba találtál aztán igyekezz visszarántani szuronyod
védtelen vagy én túléltem e borzalmakat csata után
láthattuk ki kit szúrt le ott büdösödött rengeteg test
kedves hegyoldalban fű között apró virágok
valahol sírtak anyák feleségek szeretők
nem akartam mászni albán meredélyek szélén
jeges marokkal ragadott volna sötét szakadék
féltem mindentől ünnepek kilúgozódtak fülem közül
kukkeren királyt láttam apró lovon előlem menekülni
csodálkoztam miért araszol tőlem én nem űzöm
meglennénk mi egymás mellett őrmester úr Vidáts üvöltött
szedjük lábunkat rongyos kapcánk töréseket testált
lelkünket hólyagossá tette éjjelenként büdös
lé folyt fülemből ritkán faszoltunk főttet szárazzal
csínján bántak megláttam két tengert Adriát meg Jóni
hullámait mit érek most vele kicsi vagy unokácskám
nem is érted mit beszélek meg miért mondom mindezt
anyád majd mesél rólam ha nem leszek én a Döme Flóri
akinek igazi szerencséje hogy eltűnt a Söck
írni-olvasni nem tanulhattam meg két keresztet húzok
most a Tito idejében is hivatalos papírokra
analfabéta nem lehet propagátor hápogta
kövér zsandár elbocsátott bilincs helyett eredj haza
osztott akkora pofont megcsókoltam flaszter
mocskos tégláját hej ha Poroszlónál én
vagyok nyolcadik anyád se lenne te se lennél
a Söck megszökött a nyolcadiknak megkegyelmeztek
valami pesti nagykutya kölyke volt nagykutyák mindig
végigkúrják ezt a kehes világot ők szerencsések én meg

Döme Flóri nincstelen napszámos vagyok akit
valaki nagykutya fia helyett megkentek azonnal besoroztak
generációm tartalékban még vagy másfél évig
nagy pénzekkel zsírozott valaki Zentán én lettem
töpörtyű alja de hazajöttem miattatok unokáim
ne mássz fejemre te gyerek ne borzold bajszom
eltöröd a viaszt hogy megyek el Kolóniából Újfaluba
kiröhögnek szembejövő népek öreganyád
akkorát nyerít majd mint mesék táltosa
kicirkalmazódik az égbolt fejünk fölött
nem voltam még ötéves végül csak ravatalán láttam viszont
anyai öregapámat Döme Flóriánt Kun Béla
hűséges magyar királyi katonáját nagyanyám halkan siratta
apai nagyanyám meg ölébe húzott ültünk a padkán
vártuk a halálmadarakat meg plébános urat
itt vannak szólt be sötét szobába valami asszony
csönd lett aztán homályban fogatlan vénasszonyok
imádság helyett és Jézus szentséges emlegetése helyett
happogták mint sovány kacsák idejön-e plébános úr
büdös kommunistának mondták őt rác zsandárok sokszor
le is fogták meg is verték kommunistasága miatt
én meg a fáradt cudarodó csöndbe beleszóltam mi az a
kommunista nagymama hallgass gyerek Döme tatát
kommunistává akarták tenni a szerbek meg is verték
pedig minden vasárnap megkönnyezte Kis Szent Teréz
megszállott vágyát napról napra lelkeket mentsen
dühösen kiáltottam beleremegett a gyertyaláng
mi az kommunista nagymama szerencsére belépett
a plébános úr vele jöttek kommunizmust elröppentő angyalok
Miatyánk biztosan belépett vénasszonyok kórusával együtt
masíroztam mindenki hangosan fölsírt szögezték
víg kalapácsok koporsó fedelét négy halálmadár
fekete atillában hetyke ferencjóska sipkával fején
kivitte nagyapám maradványát aki tán
hős volt porrá válhatott volna Szerbiában Albániában
Galíciában vagy Karszton lehetett volna nyolcadik Poroszlónál
pesti forradalmi seregrész megfutott a románok
elől jött valami politikai biztos vagy miniszter vagy
élet és halál pillanatnyi ura főbe lövetett hat legényt
de én itt vagyok élő magyar mementó látogatom elődeim sírját

ha néha hazajutok virágot viszek keresztjüket csókolom
öreganyám visszacsókol vigyázz unokádra Pistám
nő a fű a fa kikelnek kismadarak fecskefészek lakója lehettem
táplált az anyám az apám növekedtem gyarapodtam
unokámnak Péternek regélhetek közvetlen elődeinkről
mindkét üköregapád hazahozta ferencjókás katonagúnyáját
aztán elballagtak egymáshoz közel nyugosznak
szülővárosukban Zentán az alsóvárosi Szent Anna temetőben
Balogh Albert Béla (1878 –1961; 1916 január – 1918 november)
már itthon szidta tele szájjal világunk színeváltozását
Döme Flóriánról (1881 – 1951; 1914 augusztus – 1919 augusztus)
anyai öregapámról balladát faragtam
mesterséges hazája csontvelejéig zaklatta
állami ünnepekkor különösen törődött vele városháza
pincéjében hálót fon pókok selyem fonalából
nagyokat kacag tarackos érveket keleszt az elmúlt század
kapát kaszát kalapálni kalapja mellett árva hajnal
csattogó csontváza gyaktatja százfejű fura kísértetét
Újfalu és Kertek határán megálljt parancsol kelő napnak
körberöpüli bérelt háza nádtetejét behuhog kemence kéményén

2019. január – július